

„Църковен Вѣстникъ“

назива всѣки петѣтъ,
той има прѣвъ годината и три
приложения — по 1 книга отъ
4 печатни коли за всѣко
четирмѣсечие.

Годишната цѣна на „Църко-
венъ вѣстникъ“, заедно съ
трите приложения, за България
1) лева, а за странство 13 лева.

Единъ брой 15 ст.

ЦЪРКОВЕНЪ ВѢСТНИКЪ

СЕДМИЧНО ИЗДАНИЕ

СЪ ТРИ ПРИЛОЖЕНИЯ ВЪ ГОДИНАТА.

Абонаментътъ е годишенъ и
— всѣкога прѣдлагатъ. —

Всичко, относеще се до вѣст-
ника, се изпраща до админи-
страцията на църковенъ вѣст-
никъ* въ г. София.

За обявления се плаща за първи
платъ по 20 ст. на редъ съ
гармондъ, за всѣко повторение
по 15 ст.

Неплатени писма не се прие-
матъ — рѣжониси за седмичното
издание не се повръщатъ.

СЪДЪРЖАНИЕ.

Всеславянскиятъ празникъ.

Улово на празника „Св. Кирилъ и Методий“. — *Хр. Поповъ.*

Извратенъ духъ на социализма. — *Д-ръ Стеф. Цанковъ.*

Самоосжждането на онѣзи, които бидейки подготвени за па-
стирско служене, се отказватъ отъ свѣщенството. — *А. Н.*

Писмо до редакцията.

Белетристика и библиография. — *Иеромонахъ Софрони.*

Църковна и обществена лѣтопись:

I. Вжтрѣшенъ отдѣлъ.

II. Външенъ отдѣлъ.

Обявления.

Всеславянскиятъ празникъ.

Отъ тритѣ главни племена, които насе-
ляватъ Европа, славянското племе е най-
многочислено; сжщеврѣменно то заема и
най-голѣма площъ отъ цѣлата повърхнина на
Европа. Тава именно обстоятелство е и при-
чина, гдѣто славянитѣ още отъ старо врѣме
сж били въ постоянно съприкосновение
почти съ всички племена на стария свѣтъ.
Тѣй, на сѣверо-западъ славянитѣ сж били въ
постоянни сношения съ герmano-финското
племе, на юго-западъ — съ латинското, на юго-
изтокъ — съ татарското и кавказкото и на из-
токъ — съ монголо-китайското. Това обстоя-
телство е било сжщеврѣменно и причината,
да подпаднатъ различнитѣ части отъ славян-
ството подъ политическото влияние и даже
подъ политическото иго на околнитѣ племена;
защото то, като е било едноврѣменно въ сблъс-
кване съ всички околни племена, не е могло
по всичкитѣ фронтове да издържи ожесточе-
ната борба съ тѣхъ. Може даже да се ут-
върждава на основание историческитѣ дан-
ни, че славянството почти на всичкитѣ
фронтове е прѣтърпѣвало голѣми несполуки
въ борбата си съ околнитѣ племена, като е
било подчинявано политически отъ тѣхъ
прѣвъ доста продължителни периоди врѣме.
Бѣше даже единъ моментъ, когато всички
славяне се намираха въ робство и подчине-

ние на околнитѣ племена. Тѣй, Руситѣ бѣха
подъ монголко-татарското иго, когато южни-
тѣ славяне изнемогаваха подъ тежкитѣ удари
на турекитѣ пълчища, както и западнитѣ
славяне се боряха съ нѣмцитѣ до като най-
послѣ паднаха подъ тѣхното иго, което се
продължава даже и до днесъ.

Такова бѣше положението на славян-
ството въ политическо отношение прѣвъ пе-
риода на нѣколко столѣтия и тоя периодъ
отъ неговия животъ е билъ най-критически-
ятъ; защото ако той би се продължилъ мал-
ко повече, застрашено бѣше и самото сжще-
ствуване на славянетѣ като отдѣлно племе.
Впрочемъ, тоя опасенъ периодъ отъ живота
на славянитѣ не е останалъ безъ лоши по-
слѣдствия за тѣхното сжществуване; защо-
то една голѣма частъ отъ тѣхъ, въ съпри-
косновението си съ по-силнитѣ свои съсѣди,
се е прѣтопила съвсѣмъ въ национално от-
ношение и се е изгубила за винаги за оста-
налото славянство. Такъвъ примѣръ ни прѣд-
ставя прѣтопяванието на цѣли славянски
области на западъ между нѣмския елементъ.
При все това опасниятъ кризисъ въ живота на
славянството прѣмина най-послѣ благопо-
лучно и ние виждаме разнитѣ части отъ то-
ва велико племе да се освобождаватъ лека-
полека отъ политическото иго на околнитѣ
племена и да образуватъ постѣпенно само-
стоятелни тѣла. Безъ съмнѣние, тоя обратъ
въ историческото развитие на славянството
нѣма да се ограничи съ произлѣзлото до се-
га освобождение на сѣверо-източнитѣ и до-
нѣгдѣ южнитѣ негови части, а ще се раз-
пространи и върху останалото славян-
ство, което ще види най-послѣ сладостта
на политическата свобода и ще заживѣе са-
мостоятеленъ политически животъ, колкото
и да се мжчатъ враговетѣ му да го държатъ
въ неволя и да се стараятъ съ всевъзможни
срѣдства да го обезличатъ въ национално
отношение. Защото единъ народъ или едно
племе могатъ да се държатъ въ робство и
неволя само, до като не се е родила въ
сѣзнанието имъ идеята за съществуването
имъ като отдѣлно тѣло.

Необоримъ исторически фактъ е, слѣд.,
че славянството прѣмина въ живота си една

много опасна криза, която можеше да докара неговото окончателно изчезване въ срѣдата на околнитѣ му силни и многочислени племена. Пита се слѣдъ това, кое докара спасителния обратъ въ тая опасна криза; кой бѣше тоя спасителенъ лостъ, който докара славянитѣ къмъ самосъзнание и произведе най послѣ отърсването на поголѣмата частъ отъ тѣхъ отъ чуждото иго? Единственъ отговоръ на тоя въпросъ се заключава въ това, че славянитѣ се спасиха отъ явна погибелъ, благодарение на това, че на врѣме възприеха Християнството, а заедно съ него придобиха и своя собствена писменостъ. Но фактъ исторически е, че както едното, тѣй и другото славянитѣ придобиха отъ двѣтѣ тѣхни велики свѣтила, равноапостолнитѣ братия Кирила и Методия, които по вдъхновение свихе посветиха живота си за да възродятъ духовно славянското племе, да го снабдятъ съ писменостъ и да му прѣдадатъ прѣвода на св. Писание на езика му. Че писменостъта е важенъ факторъ при културното развитие на чловѣчеството, въ това на да ли ще се намѣри човѣкъ съ здравъ умъ да го отрича. Ето защо излишно става, да доказваме важността на тая услуга, която донесоха двамата равноапостолни братя на славянството съ създаване славянското писмо. Колкото за ползата, която принесоха тия братя на славянството съ разпространение въ срѣдата му спасителното Христово учение, тя не може изведнажъ и непосредствено да се схване отъ всѣкого; ето защо за длъжностъ считаме, до колкото ни позволяватъ силитѣ, макаръ и на кратко, да изложимъ тукъ съображенията си, които споредъ нашето разумѣние оправдаватъ напълно възгледа, че Христовото учение, споредъ както се то проповѣдва отъ източно-православната църква, е било единственото спасително срѣдство, което е запазило славянския елементъ отъ окончателно загиване въ срѣдата на враждебнитѣ нему околни племена.

За да може едно племе или, по точно, едно общество отъ хора да образува отъ себе си нѣщо цѣло и хармонично въ борбата му съ околната срѣдина, а слѣдоватъ и да разчита на успѣхъ и наддѣляване прѣчкитѣ, които се прѣдставляватъ въ неговото нормално развитие, погрѣбно е безъ друго да бжде то проникнато отъ едни и сжщитѣ идеи, които да го въодушевяватъ и да му даватъ по тоя начинъ необходимата енергия за задружна дѣйностъ. Нѣма ли обединяюща идея въ съзнанието на едно общество отъ разумни сжщества не може и да има успѣхъ въ каквото и да е тѣхно прѣдприятие, защото силата на обществото не е въ друго, а въ хармоничната дѣйностъ, произлизаща отъ проникването му все отъ една и

сжщата, въодушевяваща го идея. Историята на всѣка стжпка ни прѣдсгавя поразителни примѣри на това, че задружната дѣйностъ на членовѣтѣ на всѣко общество се обуславя безъ друго отъ проникването имъ отъ нѣкоя идея; нѣма ли обща идея, която да свързва членовѣтѣ на обществото, не може и да се разчита на никакъвъ успѣхъ въ тѣхната задружна дѣйностъ. прѣдприета за охранението на цѣлото общество отъ враждебнитѣ нему външни елементи. Означениятъ принципъ за свръзката на дѣйността на обществото съ проникващитѣ го въ даденъ моментъ идеи е всеобщъ; той се разпространява даже и върху обществата отъ безсловеснитѣ животни, съ тая само разлика, че мѣстото на идеитѣ тукъ застжпватъ инстинктивнитѣ побуждения и стимули; колкото тия побуждения и стимули обзематъ по-широкъ кръгъ членове на стадото, толкова задружната дѣйностъ е по-ефикасна. Това е вѣрно за обществата на безсловеснитѣ животни; сжщото е и за обществата на дивитѣ племена; обаче, колкото по-високо стои племето въ културно отношение, толкова повече прѣобладаватъ идеитѣ като стимули въ задружната му дѣйностъ надъ инстинктивнитѣ негови побуждения. Сжщеврѣмено длъжни сме да признаемъ, че идеитѣ по-твърдо и по-ясно свързатъ обществата въ задружната имъ дѣйностъ, отъ колкото инстинктивнитѣ побуждения.

До приемане Христовото учение въ духа на православието славянитѣ бѣха съвсѣмъ въ диво състояние и лишени отъ писменостъ. Споредъ това въ борбата си съ околнитѣ племена тѣ бѣха сплотени не при помощта на нѣкакви идеи, а просто прѣзъ инстинктивнитѣ побуждения; ето защо тѣхното изчезване въ борбата съ околнитѣ племена би било неминуемо; обаче, заедно съ приемане Христовото учение и придобиване своя собствена писменостъ сждбата на славянитѣ взе съвсѣмъ другъ обратъ. Всички почти славяне приеха християнството въ единъ сравнително доста краткъ периодъ врѣме. Истинитѣ на Христовото учение по тоя начинъ станаха общо достояние на цѣлото славянство; тѣ послужиха за по-тѣсното общение между разнитѣ, даже най отдалечени една отъ друга, части на славянството и по тоя начинъ още съ самото приемане на християнството се появи възможността за взаимно запознавание между разнитѣ, даже най отдалечени една отъ друга, части на цѣлото славянство. Писменостъта пъкъ отъ своя страна дойде още повече да сплоти и солидаризира частитѣ на славянството и това бѣше най-здравиятъ залогъ за взаимно сближение, а слѣдъ и за задружна дѣйностъ, която помогна най-много, както и до сега про-

дължава да помага, за окончателното емансипиране на цѣлото славянство отъ гнета на околнитѣ. враждебни нему, елементи. Знайно е, че създадената отъ равноапостолнитѣ братя църковно-славянска писменостъ прѣмина изцѣло отъ България къмъ останалитѣ славянски народности и прѣдимно къмъ най-великата славянска народностъ — руситѣ. Това духовно сродяване на руситѣ съ България даде най-послѣ своя плодоносенъ резултатъ, като се изрази въ застъпничеството на тая велика славянска нация за политическото освобождение не само на българитѣ, но и на цѣлото южно славянство. Отъ това става явно, какво грамадно значение е имало върху сѣдбата на цѣлото славянство възприемането отъ него божественитѣ истини на християнството. Нѣма съмнѣние, че благотворното влияние на християнството и на създадената по тоя поводъ отъ равноапостолнитѣ братя славянска писменостъ ще се разпростре и върху останалото славянство, което и досега се намира подъ тежкото чуждо иго, тежината на което става още по-значителна отъ това, че западното славянство е подъ гнета на такива елементи, които стоятъ по-високо отъ него въ културно отношение. Къмъ благотворното влияние на християнското учение върху сѣдбата на цѣлото славянство и на създадената общо славянска писменостъ въ послѣдно врѣме се прибави и всеобщото чествование отъ всички славянски племена паметъта на великитѣ славянски учители, Св. Св. Кирила и Методия. Нѣма съмнѣние, че тоя духовенъ лостъ, прибавенъ къмъ първитѣ два, ще помогне най-послѣ за окончателното освобождение на цѣлото славянство отъ политическото иго, подъ което пѣшка една значителна още частъ отъ славянството.

Слѣдъ изложеното дотукъ не можемъ да не признаемъ, че цѣлото славянство дължи тоя благоприятенъ обратъ въ своята сѣдба на двамата велики мъже, които съ разпространение о Христовото учение въ срѣдата му и съ създаване славянската писменостъ вдѣгнаха новъ идеенъ животъ въ това многочислено племе. Заслугата, която равноапостолнитѣ братя принесоха на цѣлото славянство, стои неизмѣримо високо въ сравнение съ всичко това, което сѣ направили за сѣщото племе неговитѣ най-велики и най-отлични благодѣтели. Ето защо и чествование то паметъта на тие двама велики благодѣтели на славянството трѣбва винаги да заема първо мѣсто между всичкитѣ най-голѣми национални празници на всѣка отъ славянскитѣ народности отдѣлно. И всѣки отъ насъ напълно се убѣждава, че тая истина съ течение на врѣмето все повече и повече се затвърдява въ съзнанието на всички славянски племена, които дѣйствително зах-

ващатъ да даватъ първо мѣсто въ своитѣ национални празници на чествованието паметъта на своитѣ равноапостолни славянски братия. Това пѣкъ засилване чествованието паметъта на двамата велики братия въ срѣдата на цѣлото славянство ще дойде още по вече да закрѣпи взаимната солидарностъ между членовѣтъ му, а тая взаимна солидарностъ ще помогне най-много за окончателното освобождение и на останалата частъ на славянството отъ чуждото политическо иго, слѣдъ което ще настѣпи честитѣ животъ за цѣлото славянство.

Слово на празника „Св. Кирилъ и Методий“.

Возведи окрестъ очи твои, Сионе, и виждь, се бо придоша къ тебѣ, яко богосвѣтлая свѣтила, отъ запада, и съ вера и моря, и востока чада твоя.

На тѣзи многосъдържателни и трогателни свещени слова се спира нашата мисль, възлюбени братя, при вида на настоящето тѣй многочислено стечение на народа за отпразднуване паметъта на нашитѣ свети про свет тели и първоучители. Днешниятъ всеславянски празникъ и въ насъ възбужда такива свѣтли и радостни чувства, каквито сѣ изразени въ тази вдѣхновена пасхална пѣсня. Защото — било е врѣме, когато повсичкитѣ безкрайни пространства на славянскитѣ страни, гдѣто сега Богъ се слави въ многобройни християнски храмове, царуватъ непроницаемъ мракъ и гъста мъгла; въ тѣзи страни живѣли народи, които не знаели божествената свѣтлина и прѣбивавали *во тмѣ и сѣни смертней*. Но ето че на славянския небосклонъ изгрѣватъ двѣ слънца, които разсѣиватъ мрачната мъгла, явяватъ се двѣ *божествени трѣби* за да проповѣдватъ Христовитѣ догмати, явяватъ се двама Апостоли съ благата идея — да съзидатъ славянския Сионъ, явяватъ се свѣтитѣ Солунски братя Кирилъ и Методий, които искатъ да дадатъ на славянитѣ православна вѣра и езикъ. Минаватъ се години, минаватъ се вѣкове и, какво виждаме? Великата идея на свѣтлитѣ братя принася чудни плодове; сѣмето Божие, хвърлено отъ тѣхъ между една частъ отъ великото славянско племе, израства, уяква. Малкиятъ грѣстъ тѣхви ученици се обръща въ многочислени народи. На какво неизмѣримо пространство въ вселената се проповѣдва сега словото Божие и се чува славянското християнско богослужение! Славата Божия се възвѣстява сега на славянски езикъ отъ брѣговетѣ на Адриатическото море и до далечнитѣ Сибирски брѣгове на Тихия океанъ, отъ границитѣ на Индия и до Сѣверното Бѣло море. И на всичкото това пространство днесъ се прославяватъ св. Солунски братя. Наистина, ние съ пълно право въ настоящата тържествена минута можемъ да пѣемъ: дигни наоколо очитѣ си, славянски Сионе, и виждь, какъ твоитѣ чада и на западъ, и на сѣверъ, и на югъ и на изтокъ — всѣкадѣ се събрали да славятъ твоитѣ основатели, своитѣ благодѣтели.

А въ дѣйствителность, отъ твърдѣ ли голѣма цѣна е заслугата, която сѣ направили св. Кирилъ и Методий

на славянскитѣ народи? Въ какво състои извършеното отъ тѣхъ велико благодѣяние на славянскитѣ племена, за което послѣднитѣ тѣй славно празнуватъ паметъта имъ?

Най-напрѣдъ, св. славянски просвѣтителѣ сж ни дали народна писменостъ. За да разбертѣмъ всичката важностъ на това благодѣяние, братя, нека се вгледаме въ живота на дѣтето въ оная възраст, когато то малко по малко привиква да чете и разбира родното за него писмо. Каква промѣна става въ него! Неговиятъ погледъ гори въ жажда за знание, мисълъта му получава нѣкаква зрѣлостъ и сърдоточностъ, рѣчъта му става по-чиста, по ясна, цѣлото му същество като че ли духовно се просвѣтява и съвършенствува. Не това ли сж щото трѣбва да става и съ цѣль единъ народъ, когато той първи пжтъ и, при това, въ ранната и най-хубава възраст на живота, приема писменостъ на роденъ, понятенъ нему езикъ? Ето първиятъ великъ даръ отъ св. братя — изобрѣтатели на славянскитѣ букви. Но не е само това: тѣ сж направили нѣщо повече за насъ.

Голѣмо добро е грамотността за дѣтето. Но тази грамотностъ може да стане за него и не малко зло, ако, като възбуди неговата любознателностъ, не му даде чиста, здрава храна. Щастливо е онова дѣте, което навиква да чете и разбира родното писмо по священитѣ учителни книги. Тѣй-като въ тоя случай то сж всѣко слово, което разбира въ книгата, вбира въ себе си сѣмена на истината и доброто и, развивайки се умствено, расте и се съвършенствува нравствено. Стократно е щастливъ и оная народъ, комуто се е паднало жребето заедно съ първото писмо на родната рѣчъ, да възприеме отъ своитѣ учители, на роденъ езикъ, и светото Богооткровено Писание. И ето ново, нецѣнимо, неизчерпаемо благодѣяние отъ великитѣ славянски просвѣтителѣ. Като съставили и остановили славянска азбука за да дадатъ на славянитѣ родна, понятна тѣмъ, писменостъ, тѣ прѣдприели и извършили другъ, наистина, священъ трудъ, като сж прѣвели за сжщитѣ народи на тѣхния роденъ славянски езикъ священитѣ и богослужебни книги. Така, въ лицето на нашитѣ прадѣди тѣ ни дали не проста родна писменостъ, но писменостъ съ богооткровено съдържание, и нашата мисълъ и нашето слово се възпитали съ свето богооткровено учение — „*тии бо языки словѣнскія, гладомъ слова божія погивашия, манною ученія богомудраго напитаста*“. Подиръ това, какво сж тѣ намъ? — Тѣ сж наши учители, просвѣтителѣ, отци. Малко това. Тѣ сж двойно наши отци и наставници, които ни са родили и възпитали едноврѣмено за животъ духовенъ тукъ и за животъ вѣченъ. — Велика била, безъ съмнѣние, радостъта на св. Кирила, когато той видѣлъ изпълнението на своето свято дѣло, когато за пръвъ пжтъ били произнесени и написани свѣтитѣ слова. „*Искони бѣ Слово и Слово бѣ къ Богу, и Богъ бѣ Слово*“. Но още по-велика е била радостъта на славянитѣ въ тоя случай: за славянството тѣзи думи били онова, което за цѣлия миръ „да будетъ“. Та и какъ да се не радватъ славянитѣ! Нима не се радва затворникътъ, когато му дадатъ свобода? А славянската мисълъ искали да турятъ въ окови отъ латински езикъ. Нима не се радваме, когато отъ тъмна стая излизаме на Божия свѣтъ? А славянитѣ били въ тъмнина, даже и ония отъ тѣхъ, които били кръстени?

Ако славянскитѣ народи не сж огрубѣли, не сж подивѣли, не се лишили отъ човѣшки образъ въ ония тежки, страшни врѣмена, които тѣ прѣживѣли, ако не е изгаснала въ тѣхъ, безъ да се гледа на никакви бури и вихри, искрата на святия огънь, то това щастие тѣ дължатъ на родното богослужение, създадено отъ Славянскитѣ първоучители, Св. Кирилъ и Методий, които *яко орли скоропарящія облетѣша страны словѣнскія*, запазили на славянскитѣ народи езика, дадохъ имъ православна вѣра, запазили имъ народността. Когато тѣ защищавали прѣдъ папата славянския прѣводъ на священитѣ богослужебни книги, тѣ рѣшили великия исторически въпросъ: да съществува или не славянството. Ето защо, като празнува славянинътъ — българинътъ, русинътъ, сърбинътъ — паметъта на св. Кирилъ и Методий, празнува своето духовно нравствено възраждане. Да, велики сж, безмѣрно велики сж заслугитѣ на тази свята двойка прѣдъ славянството. Самата св. Църква, поражена отъ величието на тѣхното апостолско дѣло, въ недоумѣние пита днесъ вѣрующитѣ: *Кѣими похвальными вѣнцы увяземъ Богомудри учители? Кѣими духовными тѣсенъми возвеличимъ ихъ?* Не, вѣма цѣна, нѣма мѣрка, нѣма теглилки за тѣхното вѣковѣчно благодѣяние, за тѣхнитѣ велики плодотворни трудове, неизгладими до скончания вѣка.

Но не за наше удивление само, братя, днесъ църквата е поставила на свѣщника тѣзи двѣ благолѣпни свѣтила, тѣзи двѣ ярки звѣзди на славянския Сионъ, но за да свѣтятъ и просвѣтяватъ насъ. Св. Църква устроява въ честь на светцитѣ похвални гържества и ги ублажава съ пѣснопѣния съ едничкото намѣрение, щото ние, гледайки на тѣзи игоносци и подражатели Христови, да станемъ подобни тѣмъ въ тѣхната вѣра, трудове и подвизи. *Поминайте наставники ваша, иже глаголаша вамъ слово Божіе, — казва богодѣхновеніята Павелъ, — ихже, взирающе на скончаніе жителства, подражайте вѣрѣ ихъ* (Евр. 13, 7). Да празнуваме по християнски, братя, ще рѣче — да се проникваме отъ оная мисълъ, която е послужила основа на празнуемото събитие, или отъ оная идея, на която служили прославляванитѣ лица. Да славимъ св. Кирила и Методия, значи — да съчувствуваме на онова дѣло, на което тѣ служили, да се въодушевяваме отъ него, да го продължаваме въ своя, а който може, и въ обществения животъ. Да почитаме св. Солунски братя значи — благоговѣйно да изпълнимъ завѣщанието, което тѣ ни оставили прѣдъ своята смъртъ.

А ето въ какво ние можемъ да подражаваме на св. Братя:

1. Любознателниятъ св. Кирилъ, бидейки още юноша, така обикналъ полезнитѣ науки, че се отказалъ отъ всѣкакви мирски почести и цѣлия се животъ посвѣтилъ на служение Богу съ своитѣ познания. За другарка въ живота си той избралъ сияющата и укичена съ скъпоцѣнни накити София, т. е. Божествената прѣмъдростъ. Св. Методий така сжщо възпитанъ въ страхъ Божи и прѣкрасно образованъ, достигналъ вече високо положение въ обществото; но, като съзнавалъ суетността на мирската слава и почести, промѣнилъ ги на многотрудното, съединено съ разни лишения и скърби, звание — славянски проповѣдникъ. Има ли нашата младежъ онова сърдце къмъ наукитѣ и оная нравствена чистота,

съ които се отличавали въ младитѣ си години св. Кирилъ и Методий? Имаме ли ние любовь къмъ Господа и Неговата св. Църква, подобна на оная, която пламтѣла въ тѣхнитѣ сърдца? Имаме ли ние тѣхного безкористие и самоотверженостъ? Празникъкъ на св. Кирилъ и Методий напомнюва и намъ за това, че *жатва много, дѣлателей же мало*, че и сега прѣдстои жътва голѣма, трудна, прашна, безутѣшна, и оная сжщата жътва, на която се трудили св. Братя, на която тѣ видѣли малко радостъ, но много скѣрбъ, много унижения клевети, позоръ, догдѣто не паднали, както се изразилъ св. Кирилъ, като издѣхващи волове на браздата? Нека оние, на които е повѣренъ сърпътъ отъ Господаря на тая жътва, като слушатъ, какъ св. Братя се подвизавали и какъвъ ореолъ сж достигнали, днесъ да черпатъ бодростъ, насърчение, сили и никога да не мислятъ да се откажатъ отъ тая жътва, при всичко че тя е тежка мжчителна.

2. Главно и първо орждие за просвѣта и нравствено развитие на народитѣ у св. Солунски Братя било священото слово на Божественото Писание; зарадъ това тѣ прѣди всичко и найвече старали се, щото словото Божие да бжде понятно, близко и родно за народитѣ, на които тѣ отивали да проповѣдватъ християнството. Ето примѣръ, ето ръководство за всички наши учители и просвѣтители. Нашитѣ учители трѣбва да вървятъ по ония изпитани и оправдани цѣтища, по които вървѣли св. Солунски Просвѣтители; тѣ трѣбва, прѣди всичко, на словото Божие да укрѣпяватъ успѣха на своята народно-просвѣтителна дѣйностъ и за това да гледатъ, щото словото Божие да бжде понятно, близко, родно за нашитѣ братя.

3. Ние трѣбва да изпълнимъ прѣдсмъртното завѣщание на нашитѣ свети първоучители. „Възлюбени дѣца! — казвалъ прѣдъ смъртъта си св. Методий на своитѣ ученици, — днитѣ ми са прѣброени и подиръ моята смъртъ при васъ ще дойдатъ люти вълци, които ще съблизняватъ и ще искатъ да разкъсатъ народа; но вие, по думитѣ на ап. Павла, твърдо стойте въ вѣрата, бждете мжжествени и се крѣпете. Всемогщиятъ Богъ Отецъ и прѣдвѣчно родениятъ отъ Отца Синъ и изходящиятъ отъ Отца Духъ Свягий да ви научатъ на всѣка истина и да ви запазятъ непорочни.“ Ето това, скжпо за всѣки православенъ християнинъ, завѣщание трѣбва да се стараемъ и ние, братя, да изпълняваме въ цѣлия си животъ, именно, да се стараемъ твърдо да стоимъ въ православната християнска вѣра, въ която сме възпитани, като помнимъ, че и у насъ се явяватъ люти вълци, които съблизняватъ нашия народъ, и у насъ има непризвани, неосветени, самозвани учители, лъжеучители и еретици.

Като сме се събрали днесъ въ тоя Божи храмъ да отпразнуваме свѣтлата память на нашитѣ Св. Просвѣтители, за какво, братя, ние ще молимъ Бога? Въ душата на всѣки истински славянинъ, родолюбивъ българинъ, който чувствува себе си роденъ синъ на своето племе и съзнателно се отнася къмъ миналата и бждещата негова сждба, — въ този знаменателенъ день трѣбва да се пробудятъ много мисли, чувства, желанія и надежди — живи, законни, справедливи и чисти, излазващи не отъ дребни подбуждения на личенъ егоизъмъ, а отъ широкъ източникъ на братска любовь, чувства и же-

лания, които не само безъ всѣкакво стѣснение можемъ да откриемъ прѣдъ вискателния човѣшки съдъ, но и съ горѣща молитва да подвѣргнемъ прѣдъ олтаря на Гожествената правда и любовь. Най-първото и най-сърдечно наше желание, братя, въ тоя день трѣбва да бжде — *братската любовь, съгласието, духовното единение между славянитѣ*; въ тоя тържественъ день ние трѣбва искрено да молимъ Великия Богъ *утвердити вся язики словянскія въ православию и единомислию*. — Въ тоя день благоврѣменно е още да молимъ Бога, щото Священото Писание, по примѣра на свв. Братя, ревностно да бжде прѣвеждано на всички язици и разпространявано у всички народи, щото всѣко племе да може да познае и прославя Божията прѣмждростъ на родния языкъ, щото всѣко сѣмейство да има св. Писание завѣтъ на живота, щото всѣки християнинъ да намира въ него източникъ на наставление, утѣшение, подкрѣпление и подбуждение къмъ всѣко добро дѣло. Да не забравяме, братя, днесъ въ своитѣ благожеланія и молитви и ония наши нещастни братя, които и до сега са заставени да се срамятъ и се отричатъ отъ своето произхождение и отъ своето племе, на които и до сега тѣхнитѣ наемници — пастири запрѣщаватъ да говорятъ и се молятъ на своя езикъ. Да се молимъ, щото Богъ и тѣхъ да привеле въ оградата на славянския Сионъ и тукъ, съединени съ Сионовитѣ чада *отъ запада, съ вера, моря и востока, да благославятъ Христа во вѣки Аминъ*.

Хр. Поповъ

учитель въ Царигр. бълг. Духовна Семинария.

Извратенъ духъ на социализма.

Строго обективно мисляно, трѣбва да се признае, че социализмътъ е подѣлъ да прѣдстави отъ економическо гледище на показъ една голѣма общественно-социална несправедливостъ. И стремежътъ: по възможностъ да се прѣмахне или прѣмахва тази несправедливостъ, при строго обмисляне на дѣйствието, е по сжщина дѣло не лошаво. Напротивъ, прѣслѣдването да се постигне една идейна колективностъ на душитѣ, би трѣбвало да има за необходимо слѣдствие и една колективностъ, една солидарностъ, една социализация — въ тѣя или оная форма — и въ внѣшнитѣ форми на общественно-социалния животъ. Поради това, социализмътъ като чисто *социално-политическо* учение, съ такава не лоша идея (— прокарване на солидарностъ, побратимяване даже въ социално-обществения животъ) е учение съ право на сжществувание. Изучава ли се, обаче, теоретичниятъ, тѣй наречениятъ „наученъ“ социализъмъ, или пъкъ се наблюдава практическата негова страна, неумолимо трѣбва да се дойде до печалното заключение, че той е подтикнатъ (отъ досегашнитѣ си водители) къмъ единъ фалшивъ и опасенъ пъкъ. Пъкъ, който може да доведе само до изхабяване на общественитѣ сили, безъ да принесе добритѣ (очаквани) плодове; нѣщо по-вече: да има за послѣдствие една ужасна катастрофа, една невъобразима анархия. А всичко това се крие, както казахъ, въ фалшивия и опасенъ пъкъ, по който сега официалниятъ социализъмъ е тръгналъ.

Основната грѣшка на социализма състои главно въ това, че той не иска да бѣде чисто социално-политическо учение или партия. Той иска да стане още и свѣтовенъ мирогледъ. А съ това да свързва съдбата си не съ общественно-земната правда, а съ извѣстно метафизично учение, което той е възприелъ или иска да изработи. До колко това е неестествено за социализма, като *социално* учение, и до колко той самъ губи, като се идентифицира съ свѣтовни мѣдрования (спомняме историята и дълготрайността на философскитѣ учения) — това е въпросъ, по който нека да разсѣждаватъ сами социалиститѣ. Въ случая е по важно да се отбѣлѣжи, че социалиститѣ, като сториха първата грѣшка — да се отождествяватъ съ съдбата на човѣшки метафизични мѣдрования, сториха една още по-голѣма грѣшка. И то: като искатъ да работятъ главно за материалното подобрене и справедливостъ въ и на обществото, попаднаха въ грѣшката да се изкусятъ да възприематъ като свое метафизично учение — *материалистическия мирогледъ* — онова философско учение, което е било отритвано прѣзъ всичкитѣ врѣмена отъ най-великитѣ (in qualitât et quantitât) мислители на човѣчеството, и което учение (поне на теория) всѣкога само приврѣменно и за кратко врѣме е можало да пустне заблуднитѣ си корени въ по-широки обществени слоеве. Водителитѣ на социализма не се показаха духовни и идейни далекогледни. Тѣ не съзнаха, че въ учението имъ, ратуваще ужъ само за правдинитѣ на бѣднитѣ въ свѣта, има доза (макаръ невинна) отъ практически материализъмъ; а отъ тукъ да се пазятъ да не се впуснатъ въ теоретически материализъмъ. А тѣ направиха тъкмо противното: допуснаха кратковрѣменото, демоничното въ основитѣ на учението си. Дойдоха до тамъ, че теоретическия материализъмъ допуснаха като *средство* на практическия; и даже по-нататкъ: съзнателно възприеха теоретическото оправдание на животинството у човѣка — реабилитирането на плътта. А туй вмѣкване на материализма въ най-дълбокитѣ основи на социализма прави тоя послѣдния цѣла парсдия съ неговата съществена задача: да търси и въдворява правдина въ *общия* социално-общественъ битъ на човѣчеството. Той го тика къмъ себеубийственото мисляне, че свѣтътъ и историята сѣ глупава игра на безсмислени случаи; че нѣма, като реални сили, висши цѣли и идеали. Съ сѣщия този материализъмъ, социализмътъ по сѣщина прѣчи на единъ по-висшъ нравственъ идеализъмъ, убива истинскитѣ висши импулси, що поставятъ личния животъ въ служение на идеитѣ. И съ това въдворява оня материалистически индивидуализъмъ, който низко цѣни живота и неговото прѣдзначение, подсмива се съ най-благороднитѣ страни на човѣшкия духъ и хули идеалното служение на истината и правдата, на които ужъ и социализмътъ сѣщо иска да бѣде служителъ. . . . И по такъвъ начинъ, въ края на краищата, социализмътъ, поставенъ подъ опеката на теоретичния и практиченъ материализъмъ, прави отъ хората си разглезени анархисти, оправдаващи демонскитѣ танцове на „особно развитото животно“. По моето поне разбиране, ако социализмътъ ще храни и за по-нататкъ тѣй грижливо материализма, то отъ добрата негова идея за социализиране на социалното не ще остане въ практическо отношение ни поменъ, а ще се

изроди отъ социология въ опасенъ индивидуалистиченъ анархизъмъ.

На това спомага още и друга една кардинална грѣшка у социализма: *игнориране на етиката и прѣдпочитание на насието*. Социалиститѣ по подобие на старитѣ римляне, римокатолицизма и францускитѣ революционери, искатъ да *накаратъ* хората да станатъ братя. Съ насието, съ терора искатъ да постигнатъ прѣслѣжданото братство. Нѣма сомнѣние, че това е едно велико историческо заблуждение. Не се ли побратимятъ *душитѣ* на хората — химерно е всѣко външно (социално-обществено) братство. То може да трае день-два. То може даже да се изроди въ нѣщо поужасно. Ето защо, до когато социалиститѣ отбѣгватъ отъ етиката, до когато не отдадатъ нужната данъ прѣди всичко на нравственото възпитание на човѣчеството — тѣхната работа може да бѣде само злотворна. Не направятъ ли душитѣ човѣшки *братски* (побратимени), а възпитаватъ у човѣка животинството (животинското право) — то ние ще имаме отпрѣдъ си не братя и братство, а звѣрове и анархия.

Настрѣхватъ космитѣ на човѣка, кога е постоянно принуденъ да констатира, какво социалиститѣ агитиратъ учението си и се стремятъ къмъ одѣйствяването му чрѣзъ — *омразата*. Като работятъ за „братство“ не взематъ за основа свойствената на братството *любовъ*, а раздухватъ у маситѣ взаимни недовѣрия, недоволства, ненависть, прѣзрѣние и кърваво отмѣщение. Нека всѣки се вмисли, дали тоя социалистически начинъ на дѣйствие ще доведе истинско и дълготрайно братство. За менъ поне е ясно, че цѣлиятъ вътрѣшенъ духъ на социалистическата агитация мирише само на кръвъ и желѣзо. Не напразно Карлъ Марксъ (на хагския соц. конгресъ, 1872 г.) съ апломбъ е посочвалъ на „силата“, на „примѣра на парижката комуна“; и се е възхищавалъ отъ „революционната диктатура на пролетариата“ (вж. въ неговата „Kritik des sozialdemokratischen Parteiprograms“). Не малко говорятъ и думитѣ на Либкнехтъ на социалистическия конгресъ въ Женеве (1877 г.): „че когато дойдѣлъ деньтъ . . . , пушкитѣ и топоветѣ ще се избърнатъ, за да унищожатъ враговетѣ на социалистическия народъ“. И днесъ още като се започне съ Бебеля (вж. напр. негов. *Unsere Ziele*, s. 44, парламентскитѣ му рѣчи) и партийния нѣмски социалист. органъ „Vorwärts“ и се свърши съ обикновенитѣ социалистически „въдъхнови тели“ — навсѣждѣ се проповѣдва ненависть, омраза, отмѣщение, мечъ и огънь. . . .

Като се взематъ сега прѣдъ очи *индивидуалния анархизъмъ* — отъ една страна, и проповѣждането на *грубата сила* съ пълно игнориране на всичко етично — отъ друга, пита се: съединени тия два опасни обществени елемента до какъ могатъ доведе човѣчеството? До братство? До сигурно и постоянно социализиране на социалното? Никога!

Съ такъвъ духъ пропитъ, социализмътъ може да доведе само до едно ужасно съсипване на всичко хубаво, изработено отъ досегашната човѣшка култура и цивилизация, и до едно общо озвѣряване на човѣшкитѣ духове. Прибави ли се къмъ туй още и противорелигиозността на социализма — то картината ще бѣде още по-пълна.

Д-ръ Стеф. Цанковъ.

Самоосжждането на онѣзи, които, бидейки подготвени за пастирско служене, се отказватъ отъ свещенството.

Спорѣдъ голѣмитѣ трудности, съ които е свързано пастирското служение, то, наистина, е тежка работа. Ала по идеята и характера си и по сериозността си, то е и привлекателно. Поради туй вече би трѣбвало всички, а особено специално приготвенитѣ за туй дѣло, веднага да се заематъ за него. Ала, при все туй, не всѣки тѣй лесно се рѣшава да приеме свещенството, и да се нагърби да ръководи нравствения животъ, да ръководи християнскитѣ души къмъ вѣчността. Случва се — и то по-често — свършено противното. Често пѣти хора никакъ не приготвени, никакъ не вникнали въ сѣщността на туй служение, нито пъкъ иматъ способността да сторятъ туй, изявяватъ желание, и дори настоятелно молятъ, да бѣдатъ приети за свещеници. Туй сж хора въ пълната смисълъ *незнаоци, що искатъ*, защото не знаятъ сѣщината на свещенството. Приготвенитѣ пъкъ специално, приготвенитѣ тѣломъ, и духомъ за него, които се отказватъ или отлагатъ да го приематъ, тѣ пъкъ *знаятъ, какво не искатъ да приематъ*. Примѣри за подобно отказване отъ пастирското служение ние можемъ да намѣримъ и у древнитѣ отци на църквата. Ала тамъ мотивитѣ за отказването сж биле *пълното знание: какво не искатъ и защо не искатъ*, когато свърѣменнитѣ, при *знанието* какво не искатъ да приематъ, малко по-друго яче обясняватъ, *защо не искатъ* да приематъ свещенството.

Св. Григорий Двоесловъ, въ трактата си за пастирското служение, говори слѣдното: има хора, които сж надарени съ особени дарове на благодатта Божия, хора, които видимо се възвишаватъ надъ другитѣ, надарени съ отлични способности да вършатъ добро на другитѣ; хора чисти, благодарение на цѣломъдрието си; силни, благодарение на въздържанието си; нахранени, тѣй да се рече, съ тлѣстината на здравото учение, които съ великодушното си прѣнасене на страданията, сж свикнали съ смириенето. Тѣ като че носятъ печата на властта на челото си; а отъ любовъ къмъ кротостта, отнасятъ се къмъ всички благосклонно, а къмъ правдата — строго. Ако такива (пригодни за работа) хора, когато се повикатъ за пастирско служение, се откажатъ да го приематъ, тѣ — може да се каже — погубватъ собственитѣ си дарби, които имъ сж дадени не само за тѣхъ, но и за другитѣ; — И не само погубватъ собственитѣ си дарби, трѣбва да прибавимъ още, ами, като се отказватъ да служатъ на една подобна идеална съ утѣшна реализация работа, за която тѣ, освѣнъ специално, и естествено сж приготвени, сами себе си осжждатъ прѣдъ Бога и вѣчността. Защо тогава е налѣто чистъ елей въ тѣзи свѣтилници, ако не да свѣтятъ на *свѣдѣщитѣ въ тѣмнината*? Нима не е осждително свѣтилникътъ да стои *подъ спудомъ* (мат. V 14-15)?

Обикновено такива приготвени за пастирството хора се извиняватъ, че тѣ и вънъ отъ туй особно служение могатъ да бѣдатъ полезни на църквата. И наистина, нѣма съмнѣние, че и вънъ отъ свещенния санъ може да се служи Богу и на правдата Божия. Вѣрно е, че и по литературенъ пѣтъ може да се раз-

спространява царството Божие на земята. Обаче и това е истина, че изпълнениятъ съ чистъ и благоуханенъ елей свѣтилникъ, много по-голѣма, приятна и разпространена свѣтлина дава, когато е поставенъ на високъ свѣщникъ, отколкото когато той не е издигнатъ на свѣщника, а гори на земята. Сжщото е и съ добрѣ приготвения и надарения съ високи християнски и пастирски качества човѣкъ, който избѣгва пастирското служение. Съ своя чистъ животъ той несъмнѣно ще влияе на другитѣ; съ своитѣ богословски познания може да поучава околнитѣ; съ своитѣ ораторски и литературни способности той дори може да *увлича* мнозина. Всичко туй е добро. Но, колко повече би могълъ да стори той за доброто на туй общество, на църквата, ако всичко това той съединеше въ лицето си като народенъ пастиръ, когато той за всичко ще може да се изказва властно и авторитетно? Въ такъвъ случай него не само ще го слушатъ, не само ще внимаватъ въ поученията му, но и ще ги изпълняватъ; не само ще се увличатъ отъ устнитѣ му и литературни рѣчи, но и ще сж увѣрени, че тѣ сж проникнати съ божествена истина и ще оставатъ вѣрни и прѣдани на изложеното учение или поука. Чистиятъ му нравствено религиозенъ животъ ще сочи на християнския идеалъ и всички ще виждатъ своя духовенъ наставникъ и учител. Лесно е да се разбере, че по този начинъ той може много по-дълбоко да вкорени законитѣ на божественото добро въ челоуѣцитѣ, отколкото като обикновенъ християнинъ. Не може да се мисли, че Иоанъ Златоустъ, Григорий Богословъ, Василий Великий и други св. Отци, които отначало тѣй сжщо сж избѣгвали да се посветятъ на пастирско служение, щѣха да станатъ съ своитѣ дарби, познания и съ своя благочестивъ животъ това, което чрѣзъ свещенството тѣ сж станали — стълпове на Църквата Вселенска; нито пъкъ може да се допусне, че можаха тѣ да насадятъ въ челоуѣчеството толкова добродѣтели вънъ отъ пастирското си служение.

Ето защо най-категорично трѣбва да се каже, че грѣхъ правятъ онѣзи, които, бидейки приготвени отъ църквата и обладавайки, освѣнъ познания, и естествени дарби, се отказватъ отъ пастирското служение. Слѣдователно не трѣбва да се забравя положението: че както неприготвениятъ за пастиръ не трѣбва да иска, по-разни начини и разни срѣдства, свещенството, — тѣй и приготвениятъ за пастирството не трѣбва, по-вишой начинъ да избѣгва пастирското служение. Защото и единиятъ и другиятъ еднакво се самоосжждатъ.

A. H.

Писмо до редакцията.

Каварна, 30 априль 1905 год.

Моля почитаемата редакция да даде мѣсто въ вѣстника на слѣднитѣ нѣколко редевецъ:

Биватъ минути, когато сърдцето се трогва и душата обладава отъ възторгъ при гледката на великолѣпни тържества, устройвани въ честь на всенародни възпоминания извѣстни заслужили личности, или при импозантни срѣщи въ честь на държавни мъже; но биватъ и минути, когато се обладава душата отъ сжщия въз-

сторгъ при вида на едно най-скромно, най тихо и безшумно тържество, каквото е напиримъръ срѣщането на духовния ни архипастиръ, Н. В. Прѣосвещенство, г. Симеона, варненски митрополитъ, въ Каварна. Душата въ първия случай се вълнува отъ други чувства, а въ послѣдния отъ по-други.

Срѣщата и краткото прѣбивание на Негово В. Прѣосвещенство на 29 и 30 априлъ е за насъ Каварненци едно много рѣдко тържество. Всеки почувствува въ душата и сърдцето си близостта на нашия духовенъ пастиръ и неволно се осѣща трогнатъ, възхитенъ, успокоенъ, обезстрашенъ и закриленъ подъ топлото му крило.

Какво по приятно чувство отъ това, да бждешъ близо до своя архипастиръ, да слушашъ почителния му говоръ, който изнася прѣдъ тебе богатата му душа, добрия му характеръ и дълбокото схващане въпроситѣ, които съставятъ нашия ежедневенъ миръ (Каварненския) да гледашъ величествената му осанка, милото му старческо лице и изразителни очи, които дишатъ благородство, благость, бащинска топлина! Благиятъ характеръ на нашия високъ гостъ, поучителниятъ и наставнически тонъ, съ който той изкусно си послужи въ разговоритѣ и тълкованието на частъ отъ Евангелието въ църквата, ще остави за винаги добри спомени въ душитѣ ни; прѣбиването му тукъ обнови душитѣ ни и сърдцата ни, подкрѣпи силитѣ ни да ратуваме за окрѣпването на святата ни българска църква; да работимъ за сплотяването на българитѣ въ Каварна, за прѣуспѣването на българщината и привличането на наша страна заблуденитѣ отъ врѣме на робството братя гагаузи, които неволно сж станали плячка на турския езикъ и грѣцко духовенство, поради което сж добили тоя прѣзрителенъ епитетъ. Колко добрѣ дѣйствуватъ посѣщенята на толкова високи гости за облагородяването душитѣ на нашитѣ хора! Благатки варненци, че иматъ всекога въ срѣдата си тоя добъръ старецъ!

Единъ гражданинъ.

Белетристика и библиография.

Коментаръ на Мойсеевото петокнижие отъ Д. Божковъ, Пловдивъ, 1906 г., ц. 1-20 л.

Такова е заглавието на една, излѣзла прѣди нѣколко дни, книга, която, споредъ думитѣ на автора ѝ, прѣдставлява „опитъ да се вникне въ душата на Моисея, да се схванатъ неговитѣ мисли и чувства, да се разбере неговото настроение, за да се разбератъ всички ония вѣчно живи мирови въпроси, които той поставя и авторитетно рѣшава въ своитѣ петъ книги“. При това „цѣлото съдържание на Мойсеевото петокнижие, както продължава по нататкъ авторътъ, не е засѣгнато. Подложени сж, казва той, на разяснение само ония мѣста, които най-вече безпокоятъ религиознитѣ хора, които искатъ да останатъ вѣрни на библията, безъ да се отричатъ отъ науката, и които съ малки изключения влизатъ въ програмата на духовната семинария, за която, по любезната покана на св. Синодъ, готвѣлъ първоначално тоя „Коментаръ на Мойсеевото петокнижие.“

Очевидно е, че съ разглежданата книга уважаемиятъ авторъ е прѣслѣдвалъ двойка цѣль: 1. да примири

религиозното съзнание на интелигента съ даннитѣ на съврѣменната наука и 2, да запълни една нужда у насъ отъ учебни ръководства по св. Писание, каквото, дѣйствително, съществува. ¹⁾

До колко, обаче, тая цѣль, собствено послѣдната, е достигната съ разглеждания *Коментаръ*, уважаемиятъ читателъ ще види по-долу, защото, прѣди да приведемъ своитѣ съображения и доводи по това, ние смѣтаме за неизлишно да кажемъ нѣколко думи за външната страна на занимаващата ни книга.

Щудрайки *Коментара* на Мойсеевото петокнижие, ние бѣхме крайно удивени отъ небрежността, съ която уважаемиятъ авторъ се е отнесълъ къмъ външната страна на своето произведение. Почти всички видове погрѣшности, каквито могатъ да се допуснатъ въ една книга, тукъ сж на лице. Захващайки сравнително отъ първитѣ страници и завършвайки дори до послѣдната, ние навсѣкъдѣ ще намѣрите единъ или другъ видъ погрѣшности: тука се срѣщатъ важни печатни и правописни погрѣшки, стилистични и логични неправилности, както и фактически неточности. Отъ посоченитѣ видове погрѣшности изобщо ние ще приведемъ най-същественитѣ.

Печатни погрѣшности: „Единъ отъ старитѣ *приводи*, които сж дошли до насъ (,) е прѣвода (тъ) на 70-тѣ тълковници. Той е билъ направенъ (по-точно: извършенъ) въ 27 (270) година прѣди Христа“. 7. „Въ нея (Армения) сж (се) размножило до-потопното човѣчество“. 38; ср. 61, 90. „когато македонцитѣ и римлянитѣ покорили Сирия, Тиръ и Содомъ (Сидонъ) 41 „Еврейскитѣ народъ и поколението (поколѣнието).. 45. „Авраамъ (Аврамъ) издигналъ жертеникъ (жертвеникъ) 46. „Чрѣзъ него се открива на Аврама, че отъ Исаака ще излезе (по-точно: произлѣзе) избрания (ятъ) *Божии народъ*, който ще роди Мисия (Мессия) 53. „... „мнозина (евреи) подъ натиска на ежедневнитѣ опасности (опасности) и прѣтѣснения (притѣснения)... 73; ср. 122. „Моисей по Божии (ия) заповѣдъ (дѣ).. 76. „Отъ брѣговетѣ на червеното (Червеното) море“. 82; ф. 7), 120 „Нѣкой (нѣкои) мѣста“... 100; ср. 117, 124 и др. Повтаряме: ние привеждаме най-характернитѣ, като оставяме настрана много други отъ второстепененъ характеръ.

Правописни погрѣшности... „разговорътъ между първитѣ хора и Бога е билъ духовенъ-вътрѣшно (вътрешно) размѣнение... 32; ср. 97, 117. „привидѣнието имъ постоянно ги прислѣдва (прѣслѣдва) 33; ср. 48 51, 81, 82. „Освѣтъ това и грѣхътъ още не билъ указалъ (оказалъ) всичкото свое влияние“. 35; ср. 49, 55. „За другитѣ патриарси библията категорически заявява: „поживя: (вѣ) и умря [рѣ] 35. „За тая воля сж готови да жертвуватъ и най-сѣпото (най-сѣпото). 54; ст. 93. „Нему тъкмѣлъ да придаде (прѣдаде) благословията си“ 57; ср. 36. „Той имъ описалъ най-ясно (,) кадѣ (къдѣ)... 69; ср. 80. „Тлъстинитѣ и блб рецитѣ (бжбрцитѣ)... 99. „Числото седемъ у еврейтѣ (еврейтѣ) 101; ср. 96, 102, 109, 110, 117, 119. „Моисей е ( ) издалъ закона за назорейтѣ (назорейтѣ). 115; ср. 116. На стр. 89 се срѣщатъ три думи:

¹⁾ Достоверно знаемъ, че св. Синодъ е направилъ потребнитѣ разпорѣдби за съставяне учебници по св. Писание за всичкитѣ класове на семинарията.

свещеници, посвѣщава и свети, произлизащи отъ единъ корень, а написани тройко! На 107 стр. се срѣщатъ думитѣ: празнувамъ и празникъ, отъ които глаголтѣ се срѣща 3 пѣти, а съществителното — 6, при което веднѣжъ глаголтѣ е написанъ: празнувамъ, а 2 пѣти-празнувамъ съществителното пѣкъ-три пѣти съ „д“ и толкова пѣти безъ „д“¹⁾

Стилистични неправилности. „Библията е сборникъ (сборникъ) отъ свещени книги“... 5. „Съ своитѣ прозволи (исполинитѣ) внасяли страшенъ (голтѣмъ) безпорядкъ въ живота. Сами безаконичали (вършели беззаконие) и другитѣ заставили да безаконичатъ (да вършатъ беззаконие). 37.... „Хамъ, единъ отъ синоветѣ му, се насмѣлъ надъ (присмѣлъ надъ). 40. „Туй се видѣло невъзможно за Сарра, която мислено се посмѣла (присмѣла) на Божието прѣдричане“... 52. „Аврамъ... тръгна за гората (хълма) Мория“ 54, 55... „Веднѣжъ тя (Ревекка) почувствувала необикновено биение на младенцитѣ въ утробата си (Веднѣжъ тя осѣтила сблскване на младенцитѣ...) 56... Яковъ трѣбвало да напустне Хаваанъ, та... да се избави отъ завиститѣ (отъ завистьта) 59; ср. 88. „Тука той (Иаковъ) издигнълъ жертвеникъ и прѣнелъ (принесълъ) жертва“... 61; ср. 70. „Избиванието на египетскитѣ първенци (първородни отъ човѣка и до скота) е станало причина“... 80, 81. „Нѣкои учени отричатъ манната (отричатъ значението на манната) като Божи даръ“... 83... на туй мѣсто, сирѣчь, на гората (планината) Синай“..... 85. „Туй радвало Моисея, който донелъ (съобщилъ) на Бога“ 86. „Моисей и далъ законъ: саморазплатитѣ (саморазправитѣ) да се прѣкратятъ. 90. „А колкото еврейтѣ сж се сдружавали и сплотявали духовно, толкова по-силно (по силни) и ставали“... 106. „Само ония народи сж щастливи, които иматъ не горделиви правители (скромни управители) 129. „И „които не послушатъ неговитѣ думи, отъ тѣхъ ще се взиска (ще се поиска смѣтка) 129. и др.

Логически неправилности. „Първитѣ хора често сж имали бесѣди съ Бога, често се разговаряли съ него.. Евангелистъ Иоанъ казва, че Бога никой никога не е видѣлъ“, не го е видѣлъ, значи, и Адамъ. Тогава какъ той е разговарялъ съ него? Безъ съмнѣние, разговорътъ е билъ духовенъ“... 31. Заключителното твърдение въ приведенія откъслекъ съдържа повече, отколкото е дадено въ послѣднитѣ. Оттукъ, че Бога никой не е видѣлъ нигдѣ, съ необходимостъ не слѣдва, че разговорътъ между първитѣ човѣци и Бога е билъ непрѣмѣнно духовенъ. Можемъ да си въобразимъ условия, при които, безъ да виждаме лицето, да чуваме, обаче, гласа му. По-надолу ние ще се повърнемъ къмъ тоя въпросъ и ще го разгледаме по същество. Тогава по-ясно ще изпъкне неправилността на твърдението за духовността на разговора между първитѣ човѣци и Бога. — „По такъвъ начинъ той (Моисей) само озлобилъ царя, който веднага, щомъ се научилъ за случката, искалъ да го накаже съ смъртъ, и положението на еврейтѣ станало още по-тежко“. Отсъствието на логичностъ въ приве-

денитѣ редове е очевидно, и ние не намираме за по-трѣбно да се останавливаме върху тѣхъ. — „Съ силата на вѣрата въ Бога... морето се раздѣлило на двѣ части. Ние не знаемъ, какъ е станало това.“ 81. А малко по-долу ние четемъ: „морето е било раздѣлено отъ оная сжщата чврхестествена сила, която обърнала тоягата на змия, водата на кръвъ, която избила и египетскитѣ първенци“.

Фактически неточности. „Кога е създадено („сътворено“) това първо „небе и земя“? „15“. Богъ създалъ („сътворилъ“) небето и земята... въ начало“. 15. „Тѣй че свѣтлината, като нѣщо опрѣдѣлено, се явила въ първия день („день единъ“). 15. „И така, Богъ сътворилъ... свѣтлината („И рече Богъ да се яви свѣтлината“) 16.

„Най-послѣ билъ създаденъ („сътворенъ“) и човѣкътъ“. 20. „Отъ първата жертва, прѣнесена Богу, Адамъ и Ева си направили първитѣ кожни дрехи“. 31. А въ Битие, III, 21 четемъ: „И направи Господъ Богъ на Адама и на жена му дрехи кожни и ги облѣче“. — „Образуването на различнитѣ езици и нарѣчия, безъ съмнѣние, е станало по-напрѣдъ отъ вавилонското стѣлпотворение и не изведнажъ, а постепенно.“ 42. Между туй въ Битие, XI, 6—8 четемъ: „И рече Богъ: ето единъ народъ, и единъ у всичитѣ езици; и ето, що наченаха да правятъ, и нѣма да прѣстанатъ отъ това, което намислиха да правятъ. Да слѣземъ и да смѣсимъ тамъ езика имъ, тѣй че единъ да не разбира рѣчьта на друго“. По надолу ще се остановимъ повечко върху това. — „...всяко даване благо свѣше естъ, сходяй съ отца свѣтовъ“, 93, а у Иакова I, 17 ние четемъ: „...всяко даване благо... свѣше естъ, сходяй отъ Отца свѣтовъ“. Срав. Заамвон. молитва въ Служ. — „Светитѣ църковни отци виждатъ въ пасхалния агнецъ прообразъ на Исуса Христа, който се нарича отъ (въ) Св. Писание „Агнецъ, закланъ още при сътворението на мира“... 79, подредна бѣлѣжка. Между туй, въ I Петр. I, 19 четемъ, че Христосъ е билъ „Агнецъ непороченъ, прѣдопрѣдѣленъ прѣди сътворението на свѣта“.

Разгледали формалната страна на *Коментаръ*, ние пристѣпваме къмъ разглеждането му по същество.

Въ своя „Вмѣсто прѣдговоръ“ уважаемиятъ авторъ пише: „По моето разбиране психологическата страна на библейскитѣ книги изобщо и на Моисеевото петокнижие въ особеностъ е най-важната. Библията е писано откровение на *духа*. Моисей е *вдѣхновенъ* пророкъ-вѣстител на Божиата воля, художникъ-писател на Божието могѣщество и творчество. Той е поетъ. Неговитѣ произведения сж поетически, а поезията обобщава. Въ нея психологията само, душата е важна. За това азъ се и спирамъ на нея“.

Като оставимъ настрана непослѣдователността, която се съдържа въ току-що приведенитѣ редове („Моисей е *вдѣхновенъ* пророкъ-вѣстител на Божиата воля“, а малко по-долу: „Той е поетъ“), ние ще споменемъ, че въ послѣднитѣ авторътъ изтъква своята гледна точка върху Библията изобщо и Моисеевото петокнижие-частно, изтъква я и, заедно съ това, обозначава и характера на рѣшението на ония въпроси, що се засѣгатъ въ разглеждания *Коментаръ*. Точката, на която е застаналъ авторътъ, е психологическа. Оттукъ и характере-

¹⁾ Ако къмъ *правописнитѣ* погрѣшности случайно сме вмѣкнали нѣкои *печатни*, просимъ извинение отъ автора. При класификацията на единитѣ и другитѣ ние се ръководѣхме отъ общи съображения, а не отъ строго установенъ критерий, какъвто въ случая е невъзможенъ.

рътъ на рѣшението на засѣгнатитѣ въпроси, естествено, трѣбва да бѣде психологиченъ. Правилно ли е това становище на автора? Вѣрно ли е и рѣшението на засѣгнатитѣ въпроси? Да видимъ!

Моисеевото петокнижие, както е извѣстно всѣкому, съставлява частъ отъ Св. Писание Послѣдното е богодуховено. Слѣдователно, и Моисеевото петокнижие сѣщо така е богодуховено. Въ понятието „богодуховеностъ“ влизатъ два елемента: обективенъ и субективенъ, активенъ и страдателенъ, божески и човѣчески. Взаимоотношението между тие елементи е таково, че божескиятъ е активниятъ, дѣятелниятъ, а човѣческиятъ — страдателниятъ, възприемащиятъ. Ако бихме пожелали да продължимъ характеристиката върху взаимоотношението между тия два елемента, ние трѣбваше да кажемъ, че първиятъ, божескиятъ елементъ е нормативниятъ, ръководещиятъ, а вториятъ, човѣческиятъ — приспособяващиятъ се, ръководениятъ. Ако това е така (а иначе то не може и да бѣде), слѣдва, че първиятъ, божескиятъ елементъ въ Откровението се явява най-важниятъ, сѣщественитъ. Очевидно е, слѣдователно, че твърдението на автора, което приведохме по-горѣ, и което стои въ несъгласие съ току-що приведеното заключение, е невѣрно. Оттукъ и неправилността на становището на автора. Но това не е всичко. При сравнителната одѣвка на двата елемента, що влизатъ въ понятието богодуховеностъ, да се отдава прѣдимство на човѣческия елементъ, ще рече, да се не признава божественитъ; защото, невъзможно би било за единъ християнинъ да постави човѣческия елементъ по-горѣ отъ божественитъ. И ако уважаемиятъ авторъ не изпада въ рационализъмъ, то благодарение само на неговата щастлива непослѣдователностъ, на това, че отъ психологическо негово становище отгърѣме — наврѣме се измѣнява въ таково, което, за обяснение на нѣкои библейско-исторически фактове, допуска и значението на обективния елементъ.

Така, въ туй врѣме, когато въ своя „Вмѣсто прѣдговоръ“ уважаемиятъ авторъ смѣта Моисеевото петокнижие за поетическо произведение, на 11-та страница той вече трактува сѣщото това петокнижие като произведение отъ сѣвсѣмъ другъ характеръ. Въ „прѣдговора“ авторътъ пише: „Той, Моисей, е поетъ. Неговитѣ произведения сѣ поетически“, а на 11-та страница той казва, че Моисеевитѣ петъ книги сѣ законодателни, съдържатъ „основнитѣ закони на правствеността и църковно-обществения животъ на ветхозавѣтния Божи народъ“. Отъ приведенитѣ два цитата не е трудно да се види непослѣдователността на автора въ възгледа му досѣжно Моисеевото петокнижие. Не е трудно затуй, защото очевидна е разликата между поетическитѣ произведения, главниятъ факторъ на които съставлява *въображението на поета*, и Моисеевото петокнижие, съдържащо въ себе си *откровението Божие* за мира и *законитѣ Божии* за религиозно-правствения и общественъ животъ на Божия народъ.

На стр. 31, като задава въпроса: „какъ е ставалъ разговорътъ между Бога и първитѣ хора?“ — авторътъ отговаря: „Безъ съмнѣние разговорътъ е билъ духовенъ, безъ външни, езикови изрази“. До колко, обаче, той отговоръ е вѣренъ, ние ще се потрудимъ ей-сега да покажемъ. Така, въ кн. *Исходъ* ние четемъ: „И рече

Господь Моисею: ето азъ ида при тебе въ гѣсть облакъ, за да чуютъ човѣцитѣ, когато говоря съ тебе и да ти вѣрватъ винаги“. И малко по-нататкъ: „Моисей говорѣше, и Богъ му отговаряше съ гласъ“ 19, 9, 19. И на друго мѣсто: „И рекоха (Израилтянитѣ) Моисею: ти говори съ насъ, и ние ще слушаме, а да не говори съ насъ Богъ, за да не умремъ“. Исх. 20, 19. Или, най-сетнѣ: „Отче, прослави своето име! Тогава се чу гласъ отъ небо: и прославихъ, и пакъ ще прославя. А ония отъ народа, които стояха и чува това, казваха: гръмъ е. Други говорѣха: ангелъ Му продума. . .“ Ин. 12, 28—29; ср. Дѣян. 9, 3; 22, 6; 26, 13 и др. Струва ни се, че повече коментари сѣ излишни.

На стр. 32 ние четемъ: „Образуването на различнитѣ езици и нарѣчия безъ съмнѣние е станало по-напрѣдъ отъ вавилонското стѣлпотворение и не изведнѣжъ, а постепенно. Станало въ зависимостъ отъ нуждитѣ и условията на живота съ такава неизбѣжностъ, като самъ Богъ да е слѣзълъ отъ небо и да е размѣнилъ езицитѣ на хората“. Дѣйствително, тълковницитѣ рационалисти, както и нашиятъ авторъ, не желаятъ да видятъ въ смѣсването на езицитѣ при вавилонското стѣлпотворение никакво чудо, и въ Моисеевия разказъ за него сѣзиратъ едно само иносказателно изображение на раздора, възникналь между строителитѣ. Оттукъ и различието на езицитѣ станало не чудесно, а по-естественъ пѣтъ, и то „по-напрѣдъ отъ вавилонското стѣлпотворение и притова не изведнѣжъ, а постепенно“. Всички тия съображения, бидейки недоказани, сѣ притова и отъ рационалистически характеръ. Тѣ сѣ несъгласни съ ясни и категорически смисълъ на Моисеевия разказъ, споредъ който смѣсването на езицитѣ е станало по-непосрѣдственото дѣйствие Божие, т. е. чудесно, а не по-естественъ начинъ, по законитѣ на еволюцията. Независимо отъ това, Св. Писание ни дава достатъчни указания, съгласно които твърдението, че езицитѣ сѣ образували по-напрѣдъ отъ вавилонското стѣлпотворение и притова постепенно, се оказва сѣвсѣмъ неоснователно. Така, въ кн. *Бытие* 10, 1—25 се изброяватъ потомцитѣ на Сима, между които се споменува и Фалекъ, въ врѣмето на когото се е случило чудесното смѣсване на езицитѣ. Тамъ се казва, че Фалекъ билъ синъ на Евера, а тоя послѣдниятъ — внукъ на Сима. Като се има прѣдвидъ туй обстоятелство; каго се не изпуска прѣдвидъ и сравнителния дългогодишенъ животъ на ония хора; най-сетнѣ, като се не забравя, че езикътъ на тия хора е билъ сравнително бѣденъ и простъ, — то възможността на смѣсването на езицитѣ до вавилонското стѣлпотворение и при това *постепенно* се явява досущъ невъзможна. Случката, която привежда автора, като указва на св. Григория Ниски, нищо не помага въ случая. При всичкото уважение, що Църквата оказва къмъ споменатия светия, се — пакъ мнѣнието му, като негово лично, частно, не е можело да има и нѣма за нея важно значение. Бивали сѣ даже случаи, когато Църквата не се е стѣснявала да осѣжда мнѣнието на тоя или оня свети отецъ или учителъ църковенъ, както, наприм., е билъ случаятъ съ мнѣнието на Оригена за врѣменното мѣчение на грѣшницитѣ, усвоено и развито и отъ св. Григория Ниски.

Отъ сѣщо такъвъ рационалистически характеръ сѣ обясненията на въпроситѣ за „Дървото на живота и

дървото за познаване на доброто и злото“, — „Призванието на Моисей и значението на горящата капина“ и — „Пророкъ Валаамъ и историята съ неговата ослица“.

При подобно схващане на изтъкнатитѣ библейски фактове, т. е. при игнорирането на свѣрхестественния елементъ въ тѣхъ, ние мислимъ, че вмѣсто полза, отъ която, дѣйствително се има нужда, разглежданиятъ *Комментаръ* може да принесе само врѣда.

Що се касае до това, до колко уважаемиятъ авторъ е можалъ да достигне примирението на религиозното съзнание съ даннитѣ на свѣрѣмнатата наука — прѣдоставяме да сѣдятъ за това неговитѣ читатели. Ние лично мислимъ, че у насъ, та не само у насъ, още не е настѣпилъ моментътъ, когато сближението на религиозното съзнание съ научното би могло да се извърши съ успѣхъ.

Въ заключение, не може да се не благодари на автора за инициативата и труда, които, нагласени въ духа на Църквата, биха могли да заслужатъ по-добра участь.

Иеромонахъ Софроний.

ЦЪРКОВНА И ОБЩЕСТВЕНА ЛѢТОПИСЬ.

Вжтрѣшенъ отдѣлъ.

Чествованието паметъта на св. св. Всеславянски равноапостоли и тая година се извърши въ столицата тържествено, при особена съставена за случая програма. Цѣлиятъ градъ бѣше взелъ свѣтсѣмъ празниченъ видъ; къщата бѣха окичени съ флагове, а училищата освѣнъ това съ вѣнци отъ цвѣти и зеленина. Въ 10 часа се извърши молебна на Александровския площадъ отъ столичното духовенство въ присѣствието на Н. Ц. Височесто Княза, прѣстолонаслѣдникъ князь Борисъ, князь Кирилъ, г-да министритѣ, учителитѣ и ученицитѣ отъ разни училища и многоброенъ народъ.

Молебенътъ се завърши съ изпѣванието отъ църковния хоръ тържественния химнъ на св. св. равноапостолни братя и съ подобаваща на празника рѣчь отъ гимназиалния учителъ г-нъ Кертевъ.

Отъ св. синодъ на българската църква. Извѣстие за даване на конкурсъ стипендията, учредена въ споменъ 25 годишния любилей на Негово Влаженство, Българския Екзархъ Иосифъ I.

Миналата година отредениятъ за тази стипендия изпитъ не се състои по неявяване на кандидати. Сега за същата тая стипендия, се отреджа новъ конкурсенъ изпитъ. Изпитътъ ще почне на 15-й юний т. г. въ Софийската Духовна Семинария. Лицето, което получи стипендията, ще слѣдва въ една отъ духовнитѣ академии въ Русия.

Кандидатитѣ, които желаятъ да взематъ тази стипендия, трѣбва да прѣдставятъ въ управленнето на Софийската Духовна Семинария въ София слѣднитѣ документи: 1) свидѣтелство за завършено сръдно богословско образование и 2) медицинско свидѣтелство, че сж здрави и безъ физически недостатъци.

Изпитътъ ще бжде писменъ и устенъ.

Писменъ: по Български езикъ, Нравствено богословие Омилетика и Философия.

Устенъ: по Св. Писание (Вехтий и Новий Завѣтъ) Догматическо Богословие, Всеобща църковна история, Руски езикъ, единъ отъ старитѣ езици, грѣцки или латински, и единъ отъ новитѣ — френски или нѣмски.

Програмата по прѣдмети е слѣдната:

1) *Български езикъ:* развитие на тема отъ българската литература или история.

2) *Нравствено богословие:* общи понятия за науката

нравствено богословие; за нравствения законъ Божий и нравствения животъ и дѣятелността на човѣка — христианинъ изобщо; частното учение за длъжноститѣ и добродѣлитѣ на христианина по отношение къмъ ближнитѣ, като членове на обществото.

3) *Омилетика:* върху зададенъ текстъ проповѣдь, която да отговаря на всички омилетически изисквания.

4) *Философия:* понятия за философията; началнитѣ основания на философията и тѣхната задача; началнитѣ основания на естественото богословие; началнитѣ основания на космологията; началнитѣ основания на рационалната психология и на нравствената философия.

5) *Св. Писание:* а) Вехти завѣтъ: прѣдварителни свѣдѣния за Св. Писание изобщо и за правилата изясненето на Св. Писание; понятие за Св. Писание; най употребителнитѣ названия на цѣлия съставъ на св. книги въ самото Св. Писание и у църковнитѣ писатели; главниятъ прѣдметъ на цѣлото Св. Писание; дѣление на св. книги по врѣме на написанието вѣтхозавѣтнитѣ и новозавѣтнитѣ и изобщо понятие за единитѣ и другитѣ. Дѣление на св. книги по съдържание на законоположителни, исторически, учителни и пророчески; понятие за канонически и неканонически книги, първоначалния текотъ на Св. Писание отъ Вехтия и Новия завѣтъ; кратки свѣдѣния за най-важитѣ прѣводи на Св. Писание; бѣлѣжки за другитѣ най-извѣстни, особно древнитѣ прѣводчи; четене и прѣводъ отъ всичкитѣ вѣтхозавѣтни книги съ обстоятелно изяснение на опрѣдѣлени въ подробна програма мѣста;

б) Новия завѣтъ: понятие за свещ. книги; произхождение, кратка история, подлинность и дѣление на новозавѣтнитѣ книги; четене, прѣводъ и обстоятелствено тълкувание.

д) *Догматическо Богословие:* въведение; за Бога изобщо; за Бога единъ по същество; понятия за свойствата Божии и тѣхното раздѣление; общи свойства; частни Божии свойства; за троеличието Божие; различието между Божескитѣ лица; за Бога като творецъ; за Бога като промислител; отношенията на Бога къмъ духовния миръ; отношенията на Бога, като творецъ, къмъ човѣка; отношението на Бога, като промислител, къмъ човѣка; за Бога като спасителъ изобщо; за Исуса Христа особено; за изкуплението изобщо; пророческото служение на Христа; първосвещеническото служение на Христа; понятие за освещението и благодатъта; за църквата изобщо; за тайнствата изобщо; за Бога като мѣдодѣвателъ.

7) *Всеобща църковна история:* по програмата за духовната семинария.

8) *Руски езикъ:* знание етимологията и синтаксиса; умѣние правилно и изразително четене; свободно прѣводъ на общедостѣпни откъследи, знание наизустъ избрани стихотворения, басни и пословици.

9) *Латински:* прѣводъ съ граматически разборъ на нѣколко рѣда отъ цезаровитѣ коментари за галската война или отъ Цицероновитѣ рѣчи противъ Катилина.

10) *Грѣцки езикъ:* прѣводъ съ граматически разборъ на нѣколко реда отъ Ксенофоновия Анавасисъ.

11) *Нѣмски (френски) езикъ:* знание на главнитѣ граматически правила: склонение на съществителнитѣ и прилагателни имена, на мѣстоименията и члена; най-важни синтаксични особености.

По-подробни свѣдѣния по програмата могатъ да се видятъ въ канцеларията на Св. Синодъ всѣки присѣтственъ день.

Размѣрътъ на стипендията е 1800 л. годишно.

Вншненъ отдѣлъ.

Б. Т. А. 8 май. — „Локаль-Анцайгеръ“ се учи отъ Петербургъ, че отговорътъ на Думата направилъ много лошо впечатление въ руския дворець. По тоя поводъ Царятъ билъ казалъ: „Азъ бѣхъ много търпѣливъ, но нека не докарать търпѣнието ми до край“.

„Тагблатъ“ извѣстява, че въ Петербургъ господаръ на положението била дворцовата партия; тая партия, която

държи кабинетата въ рѣцѣтъ си, се раздѣля на два лагера: дѣсница водена отъ генералъ Треповъ и умѣрени, водени отъ маршала на двореца, князь Долгоруки. Генералъ Треповъ билъ противъ Думата и партизанинъ на военно положение въ Петербургъ и даже на диктатура, повѣрена на г. Дурново. Партията на генералъ Треповъ заявявала, че нѣма да се съгласи да се даде ходъ на въпроситъ за отговорността на министритъ прѣдъ Думата, за унищожението на Государствения съвѣтъ и за раздаването на селянитъ земитъ на короната, кабинетскитъ и черковнитъ земи. Генералъ Треповъ щѣлъ да се съгласи да се даде на много частична амнистия и да се раздадатъ на селенитъ около 10,000 десетини отъ кабинетскитъ земи. Ако Думата не се задоволи съ толкова, тя щѣла да бѣде разпрѣсната като революционна камара.

Обявление

МЛАДЕЖЪ съ IV класно образование, 8 годишенъ чиновникъ по църковната и др. администрации, опитенъ канцеларистъ, съ красивъ почеркъ, *Гърмогласенъ църковенъ пѣвецъ*, владѣющъ добръ църковния редъ и вѣсточното църковно пѣние, търси мѣсто за писаръ въ Архирейско Намѣстничество или писецъ въ Митрополия съ скромно възнаграждение.

Споразумѣние до свещеникъ *Георги п. Стайковъ*.
— Чирпанъ.

2-3

Обявление

При св. сливенска митрополия длѣжността „писецъ“ е вакантна; желающитъ да заематъ тази длѣжностъ да подадатъ нужното заявление, придружено съ изискуемитъ се документи отъ закона за чиновнитъ и свидѣтелство, че сж завършили пълненъ семинарски курсъ.

Заявлението съ документитъ трѣбва да бѣде подадено най-късно до края на мѣсець мартъ т. г.

Прѣдвидена въ бюджета заплата е 840 лева годишно.

Сливенъ 8 мартъ 1906 г.

Отъ св. Митрополия.

Извѣстие.

Излѣзе отъ печатъ:

Восточно църковно пѣние — втора часть — а) *Вечерня*, стр. 68, цѣна гр. 10 фр. 2·20, съ пощата фр. 2·50.

Забѣл. — Втора часть — б) *Утреня*, ще се печати слѣдъ отпечатването на III-а часть — *Литургия*, която е почти на допечатване*) и ще бѣде готова за проданъ въ началото на идущия м. юни. Литургията ще излѣзе въ около 260 страници и между друго ще съдържа 24 херувика, 24 „достойно есть“ и венчикитъ ирмоси за господскитъ и богородични праздници, по нѣкои отъ тѣхъ по 2. Цѣната обявена — гр. зл. 20, фр. 4·40, съ пощата проведена фр. 5.

гр. Солунъ, 1 мартъ 1906 год.

Отъ книжарницата на **К. Г. Самарджиевъ и С-ие.**

*) Напечатани сж 2 тѣ 8-херувика, сега се печататъ 3-тѣ 8-херувика.

Обявление.

Настоятелството при църквата „Св. Николай, въ Стара-Загора обявява, че втората енория при църквата по старостъ на досегашний свещеникъ е вакантна, за която търси кандидатъ за свещеникъ.

Кандидатътъ трѣбва да е свършилъ Духовна Академия или семинарий, да владѣе Източното църковно пѣние и църковното правило, да е проповѣдникъ и да притежава качествата, изискуеми се отъ апостолскитъ правила.

Желающиятъ да бѣде кандидатъ за свещеникъ въ вакантната епархия, умолява се да се съобрази съ разпореджанцата на чл. 73 отъ Екзар. уставъ.

При това трѣбва да се яви три недѣли подъ рѣдъ да пѣе и проповѣдва въ църквата.

гр. Ст.-Загора 1 май 1906 г.

Отъ църковното настоятелство.

ВАРНЕНСКА И ПРЪСЛАВСКА МИТРОПОЛИЯ-

Обявление

№ 1252.

Длѣжността свещеникъ на Шуменския гарнизонъ е вакантна. За тази длѣжностъ се търси свещеникъ или кандидатъ за такъвъ съ богословско образование. Ако нѣкой желае да я заеме, да се отнесе до Митрополията. Заплата е 1500 лева годишно.

Гр. Варна, 6 априлий 1906 год.

Отъ Канцеларията на Митрополията.

Явна благодарность.

Църковното настоятелство при църквата „Св. В. М-къ Димитрий“ въ с. Абланица, Ловешко, изказва сърдечна благодарность на Г-жа и Г-нъ Мита и Тодоръ Пенчови отъ с. Абланица, за подарената отъ тѣхъ сума 173 лева 87 ст. за направата на единъ църковенъ камбанъ, и на населението, за гдѣто въ скоро врѣме достави нужния материалъ. —

Дано Всевишний имъ възвърне стократно и ги подари съ животъ, здравие и всѣкое благо. —
с. Абланица 13 Априль 1906 г.

Прѣдседателъ на Църковното Настоятелство:

Свещеникъ: *Иоакимъ Христовъ.*

Излѣзе отъ печатъ книжката

== „ПАТРИАРХЪ ЕВТИМИЙ“ ==

отъ Д-ръ Стеф. Цанковъ.

Издание на Св Синодъ. Стр. 91, цѣна 30 ст.

Печатница „Балканъ“ — Ссфия, площадь „Славейковъ“.